

# 200 aastat koolielu Toilas

Talupoegade haridusele hakati Eestimaal tähelepanu pöörama juba 17. sajandil. Rootsi riigivõim püüdis koolide asutamise ja lugemisoskuse levitamiseks suurendada kiriku mõju rahva hulgas. 17. sajandi lõpul olid koolid olemas ka Jõhvi ja Lüganuse kiriku juures.

31. detsembril 1788. aastal Jõhvi pastori P. Kochi poolt kirjutatud aruandest leiame Jõhvi kihelkonna kümne kooli loetelust ka Pühajõe kooli. Teisi praeguse Toila kooli piirkonda kuuluvaid koole nimetatakse esmakordselt järgnevalt: Valaste — 1790. a., Konju — 1822. a., Toila — 1841. a., Päite — 1841. a., Voka 1843. a., Vaivina — 1848. a. ja Oru mõisakooli (Oru lossi teenijate-

majas) — 1907. a. Neist kaks viimast töötasid lühikest aega: Vaivina aastani 1850 ja Oru aastani 1915. Pühajõe kooli nimetatakse viimane kord aastal 1863.

Algul õpiti neis koolides lugemist, ümberjutustamist, peatükke katekismusest, piiblilugusid, kirikulaule, samuti arvutamist, kui õpetaja sellega toime tuli. Ka kirjaoskuse omandamine sõltus õpetaja oskustest. Eelmise sajandi 60-ndatel aastatel hakati kõigile lastele ka kirjutamist ja rehendamist õpetama.

1864. aastal ehitas Abram Simon Toila-Altkülla uue kooli-

maja ja seal alustas tööd saksa keelne Toila Elementaarkool. Kolme õppeaasta jooksul õpiti usuõpetust, rehendamist, saksa keelt, geograafiat, vene keelt (poisid), käsitööd (tüdrukud), ilukirja, laulmist ja võimlemist. Toila Elementaarkool töötas kahekakümnendate aastateni — venestamise aja alguseni. Edasi jätkus k igis eelnimetatud koolides vallakoolide õppeplaan järgne töö.

Pärast revolutsioone ja raskeid sõja-aastaid tegutsesid koolid algkoolidena. Kuni 1925. aastani oli Toilas 6-klassiline algkool, mujal 3- kuni 4-klassilised algkoolid. Hiljem oli

suurima õpilaste arvuga Voka kool.

1957. aastal toodi Toila kool üle praegusesse asukohta ja muudeti 7-aastaseks kooliks. Konju, Voka, Päite ja Valaste koolid tegutsesid algkoolidena.

Aasta hiljem alustas tööd 8. klass ja Toila kool muudeti keskkooliks. Järgmisel õppeaastal avati ka 9. ja 10. klass. 1961. aasta kevadel lõpetas Toila keskkooli 5 õpilast. 1966. aasta kevadel lõpetas keskkooli 6. lend. Kokku oli aastatel 1961—1966 lõpetajaid 73. Järgmisest

sügisest muudeti keskkool jälle 8-klassiliseks. Piirkonna algkoolid Vokas, Konjus ja Päites suleti aastail 1963—1966. Va'aste algkool likvideeriti 1972. aastal.

1974. aastal valmis Toila kooli juurdeehitis.

1985. aasta sügisel reorganiseeriti kool uuesti keskkooliks ja 1988. aasta kevadel lõpetas selle 7. lend — 22 õpilast.

5. novembril kell 12 tähistab kool esmanimetamise 200. aastapäeva kõigi praeguse Toila keskkooli piirkonda kuulunud koolide õpilaste ja õpetajate kokkutulekuga.

Märt MÕTUSTE,  
Toila keskkooli õpetaja